

Barcelona, 14 de desembre de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm. 2582 - 15 cts. - Atrassats 30

ELS CAPITANS DE LA "COSSA"

—Ja hem emprès el camí, nois. Ara el difícil és arribar a lloc.

TEATRE COMIC

Totes les nits, gran èxit de

CARNET DE POCKER

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Teatre Català NOVEDADES

Avui, divendres, tarda, els dos èxits d'AVELÍ ARTÍS

Daniel, o l'optimisme

i **Hom les prefereix rosses**

Diumenge, a dos quarts de quatre, l'èxit de Folch i Torres, «El viatge prodigiós d'En Pere Sense Por».—A dos quarts de sis, i nit, a les deu, reestrena de la divertida comèdia de Pous y Pagès,

Papallones

i **Hom les prefereix rosses**

Es despatxa en Comptaduria

Banquets ben servits al HOTEL ORIENT

Rambla del Mig, 20
BARCELONA

Si voleu menjar be
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la caps: 5'50 pessetes

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Santa Llúcia...

I Santa Caterina és la patrona de les modistes de París que han passat dels vint-i-cinc anys i encara no han hagut estat matrimonial. Santa Llúcia, la dolorosa matrona dels ulls a la safata, és la patrona de les modistes de Catalunya.

Mes així com a París la festa de les modistes és la riallera processó dels petons i dels somriures, aquí, a Ciutat, l'acte pren un caire dramàtic, degut a la fervor litúrgica de la festa religiosa.

La corrua de pobres que demanen caritat posant a l'aire la dolor dels ulls sense llum; el misteri de la capella de Santa Llúcia, tenebrosa i feixuga sota el gòtic històric de la Catedral; la visió dramàtica d'aquell futur de les pobres noies que deixen la vista en el treball de cada dia i veuen passar els anys ajupides sota el signe dolorós de la vida dura i trista...

El que a París és alegria, somriure, facilitat, cançó i soroll de picarol, a Barcelona és altra cosa.

Cal reanimar la festa de les modistes. No tot és dolor en el treball de cada dia. També hi floreix l'amor i el somriure en l'hora clara que surten pels carrers de la Ciutat, lluint l'últim model, les mitges de seda, el cabell ben pentinat i el rostre de nacre...

Fem-hi un torn d'alegria; fem-l'hi, que bé prou que ho necessiten. Aquest any, un excellent minyó, que ha arribat de París, com quan nosaltres ho férem—ai, las ja comença a fer massa temps!—amb les il·lusions d'implantar unes modes d'allà dalt, organitza un ball de modistes. Un ball on tot el somriure, tot l'encís dels vint anys hi sigui representat...

Ens feia falta, en mig del dolor que representa aquesta festa de Santa Llúcia, que hi hagués algú que volgués donar-hi un to de color alegre. Ha estat Domènec de Bellmunt qui, amb una gràcia parisenca i familiar, pren el vol de donar a la festa de Santa Llúcia un nou caire.

En aquesta casa, les modistes gaudeixen de la simpatia cordial i benèvola de tots. Des de l'Opisso, l'entusiasta dibuixant de les modistes al migdia y al capvespre, que ha creat un gènere de dibuix magníficament barceloní i que fa perdurar en les sevs grans composicions la gràcia de les

modistes barcelonines, fins l'últim redactor de "L'ESQUELLA DE LA TORRATXA", tots, en aquest dia, deixem la preocupació política, el sentiment irònic, la feixuga violència dels nostres quefers, per a oferir a les modistes, l'amistat i l'admiració.

Que arrenqui el ball, i, amb ell, l'esclat lluminós d'unes rialles que no deuen apagar-se mai, perquè mentre n'hi hagi, hi haurà joventut!

FRANCESC MADRID

GLOSARI

SANTA LLUCIA I LES MODISTES

Santa Llúcia és la patrona de les modistes. A Santa Llúcia la representen en els seus símbols amb els ulls en un plat. Es per aixó que Santa Llúcia és també la patrona dels orbs.

El que no comprenem és que sigui la patrona de les modistes, que han de tenir tanta vista. Potser, però, aquest contrasentit sigui una prova d'amor a la santa.

D'una noia molt viva, molt llesta, hom acostuma dir-ne que té molta vista. Les modistes catalanes són un model de vivor. A part que ho són també de gentilesa.

Santa Llúcia és la festa major de les modistes. Es precis que els nostres poetes comencin a cantar la festa de les modistes. No tot s'ho han d'endur les "caterinetes" parisenses. Les nostres "llucietes", que fins avui hem tingut oblidades, són dignes de la cançó. Tenen una gràcia d'ocell i de flor.

La seva festa hem de celebrar-la amb cançons.

VIRAI

L'èxit del Romea

—Hi va molta gent al Romea, oi?

—Molta. Almenys, jo conec cinc individus que assisteixen des del dia de l'estrena, a totes les representacions de "La perla de la Virreina".

—Tant d'èxit, té?

—Veuràs: no hi van precisament per l'obra. Hi van per veure En Nolla.

—Què hi fa?

—Doncs, mira, hi ha una escena que, perquè tingui gràcia, el popular actor té de menjar-se un meló.

—I se'l menja?

—Sí, se'l menja tarda i nit. No deixa ni la pell. Per això, els individus esmentats van a veure, no la comèdia, sinó quan rebenta En Nolla. Han fet apostes i tot. N'hi han — pobres dispèptics! — que diuen que no durarà una setmana. Altres que en té almenys per quinze dies.

—No saben, doncs, qui és En Nolla. Si perquè retirin la comèdia del cartel cal esperar que aquest actor rebenti, En Roure es farà milionari. Teniu en compte que un dia Alexandre Nolla es menjà, en una taverna, dos duros de carn d'olla. Un altre dia, encara—i això ho compta Santpere, que no diu mai mentides—va menjar-se, per dinar, tres plats d'arròs grumollats, un pollastre sencer, amb sanfaina, pa, vi, postres, i en haver acabat d'engolir-se el cafè, preguntava si no hi havia alguna friolera més.

Funeral alegre

La meva Lulú ha mort, sense que ningú no sàpiga de què. Ha mort com un ocellat gelat per la gebrada o com una flor esfullada al vent. Oh, la ciència inútil dels doctors, que no és més que una inútil mentida, que un dolor més entre tants de dolors!...

Si Lulú n'hagués estat maridada, avui el meu rostre tindria un lúgubre expressió de dol oficial. Celebraríem un magnífic funeral, com si s'hagués mort una gran emperadriu: i hi hauria una apoteosi d'or entre negres crespous, en la nau immensa de la gran catedral. I l'orgue resonaria greu i potent com les mateixes trompetes del Judici Final.

I tots els meus amics, i tots els meus parents, amb els rostres hipòcritament adolorits, m'acompanyarien en el meu dol i farien més grotesca la dolorosa paròdia del meu plor.

Però Lulú és tan sols la meva amistançada. I jo no puc posar-me uns vestits negres que tan s'adiuen amb el dolor callat i angoixós del pobre cor que plora. Ningú en el meu dolor m'hi acompanya. Tan sols un amic, disbauxat i bohemí, al qual mai no havia vist ningú trist, m'ha donat, amb una gran emoció, uns copets a l'espatlla.

Però si la pobre Lulú no tindrà funerals, aquesta nit, per distreure'm, uns amics em conviden a celebrar una festa. En el daurat xampany veuré potser la rossa cabellera de la meva estimada; potser em semblarà que el vi serva el regust de les llàgrimes, que ella, la pobra Lulú, alosa de les nits, alegria de tots els noctàmbuls que l'alcohol torna sentimentals, no havia mai vessat. I jo em quedaré més trist, pensant en els seus dolors secrets, que el seu rostre innocent, pintat, però, de pecat i de luxúria, no deixà traslluir.

Però de sobte, potser, es sentiran unes rialles folles, uns crits trencats d'histèrica alegria. En uns llavis encesos d'un foc imaginari, ressonarà de nou la riella encisadora de Lulú. I jo besaré aquells llavis que tants hauran besat, i, un moment, una mica embriac, tornaré a ésser feliç.

DOMÈNEC GUANSÉ

La Quinta Simfonia

La quinta simfonia és una esgarrifança: notes greus, atrevides, punyals al pit clavats, la lluita paorosa de quan la Mort s'atansa i els gemecs rebelliosos dels predestinats.

Sembla un trucar fatídic damunt la nostra porta i un brandament de dalla superba de la Mort i un vent de glaç que gela la nostra carn mig morta i una mortalla grisa estesa en el record.

I prompte ve un cantàbil de serenor divina que ens diu que somniàvem i ja hem deixondit i aquella esgarrifança punyent com una espina va esdevenint somriure i llum de l'infinit.

Aquelles notes dures i gràvides com lloses han devingut besades d'una divina llum i ara ens arriben fresques com un esclat de roses que l'ànima ens emplen de deliciós perfum.

A voltes ressuscita la dura gravidesa i sentim la temença del somni paorós; però el braç de l'alegria duu la bandera estesa i cada nota gràcil ens duu noves clarors.

I ve la marxa heroica batent el cor i els braços —exaltació divina del Bé venent el Mal— i té bronzir de gesta i fortitud de passos i un ímpetu d'exèrcit que avança triomfal.

Amic Munner, Beethoven avui us somriuria perquè doneu als homes aquella mel dels déus que ell en les simfonies féu regalar tan pia que ens endolceix les penes i ens fa els dolors més lleus.

Sabeu posar tanta ànima i una expressió tan nostra en cada meravella d'aquest teixit diví, que l'immortal Beethoven he vist que treia el rostre gloriós, entre les cordes del vostre violí.

SALVADOR PEREARNAU

Silenci!...

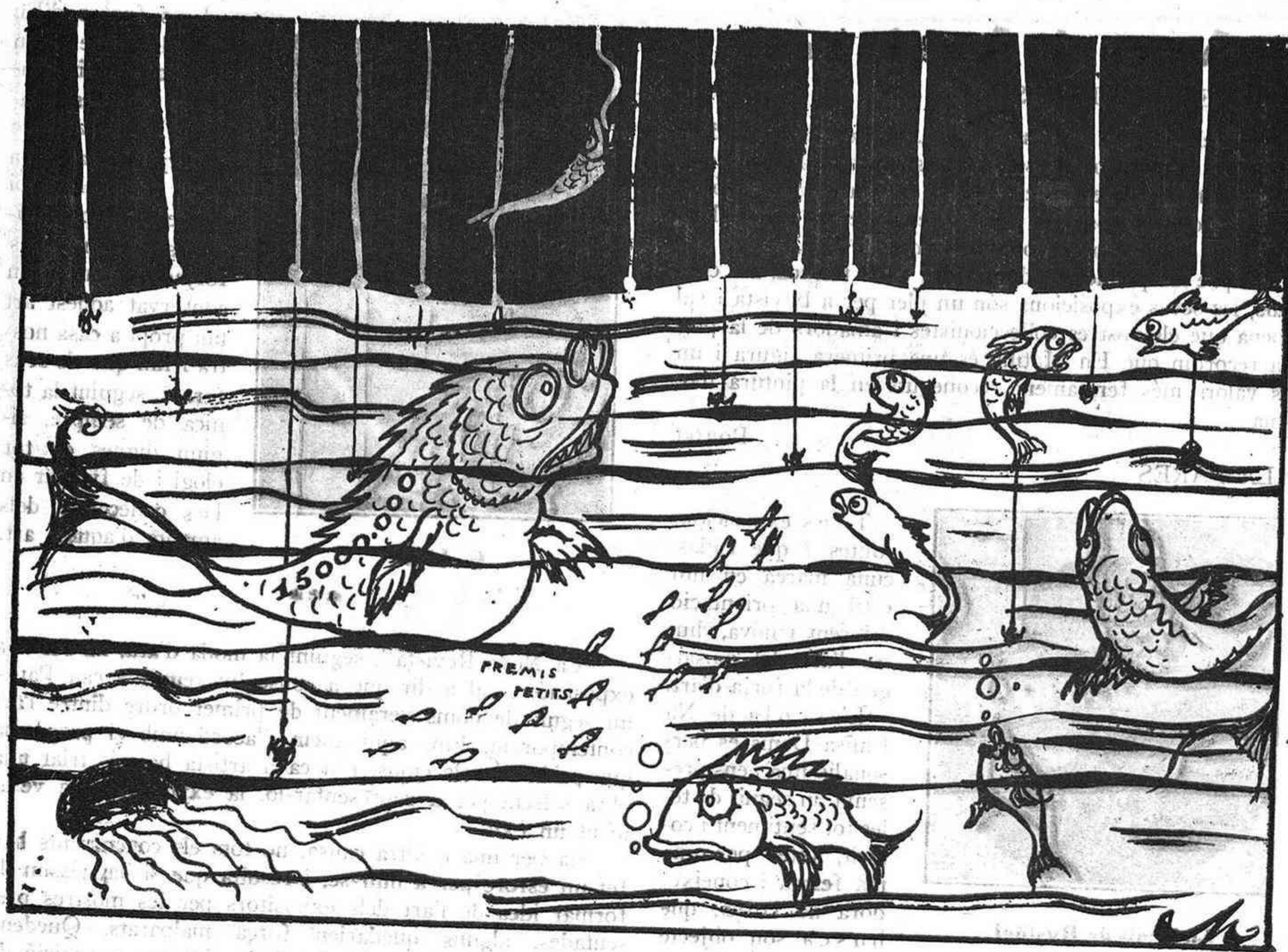
Oh, benaurat silenci, el d'aquestes muntanyes que, tenint cims de vertigen amb cingles tan pregons, no alliberen durant segles la veu de llurs entranyes, ni llurs vessants aplanen per ocultà els turons!...

Oh, benaurat silenci, el dels llacs que somnien en les regions remotes on regna sols el glaç, i són espills de vida, dins la mort on ells nien, lluint amb valentia la solitud d'un pas!...

Oh, benaurat silenci, dels boscos millenaris que, al lluny, resten encara sens civilització, i cuiden soques monstres, orfes de clar desvaris, que a l'infinit s'enlairen cobrint fins l'horitzó...

Oh, benaurat silenci, del qui, amb silenci, resta... Oh, benaurat silenci, pel qui, amb silenci, mor... D'aquest broll de misteri, vull emplenà ma testa, i, amb ma veu emmudida, fer parlar sols el cor...

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

LA PESCA AL DESEMBRE

On picarà el gros?

De Pesca

A Madrid, encara que sembli rar, hi ha un munió de pescadors de canya; però, fins ara, no havien pogut realitzar llurs mirífiques aspiracions de mostrar, olímpics, tota la potència de la seva paciència, i l'extensió del seu art de posició, amb l'exposició immòbil de tirar l'ham.

A la fi, però, han clamat l'hossanna! A la fi els ha arribat l'hora volguda de gaudir a pleret el reconeixement de la seva vàlua.

Al Manzanares, aqueix riu que tothom coneix, si més no, per anar íntimament junyit a la història de la Capitalitat d'Espanya, s'hi van abocar, fa uns dies, vint mil truites embrionàries, però degudament escollides entre la família de les més signades com a prolífiques.

Segons sembla, d'ací un any, o menys, aqueixes vint mil truites, hauran post uns quans milions d'ous, que, com és natural i lògic, produiran una molt respectable quantitat de truites; i com que aquesta mena de peixos són dels que es porten, a més de l'oli, el foquet, les truites que s'aniran fent ràpidament, sortiran a un cost reduït al mínim. A Madrid, doncs, amb aquest motiu, va augmen-

tant, de dia en dia, el nombre dels somnia-truites, que sols esperen el feliç moment de poder pescar-les, fondre-les i digerir-les. Es parla, però, de què la pesca al Manzanares serà monopolitzada per una societat magna de la truita, qual societat es formarà, amb les accions més bones possibles, per sub-arrendar els llocs estratègics.

Això no deixarà d'ésser un inconvenient, al nostre juí, puix per més que es somniïn i es desitgin les truites, si l'arrendament pica més que elles, tal vegada els descendents de Job, se n'atiparan abans d'hora, i, llavors, adéu, somnis...

Com també pot succeir que les truites d'ara, en lloc de quedar-se a fer la cria prop de Ciutat, els agafi la dèria d'enfilar-se volent descobrir noves aigües, anant a posar llurs ous vers les marges més llunyanes, en plena natura solitària; i, llavors, també, adéu societat, i adéu les esperances dels pescadors, que restaran bocabadats, la canya en l'aire, fixant l'esguard trist en el corrent tumultuós del Manzanares...

I menys mal, que l'aigua corrent els guarirà de l'enyorament, que si no...

Ll. R.

Arts i Artistes

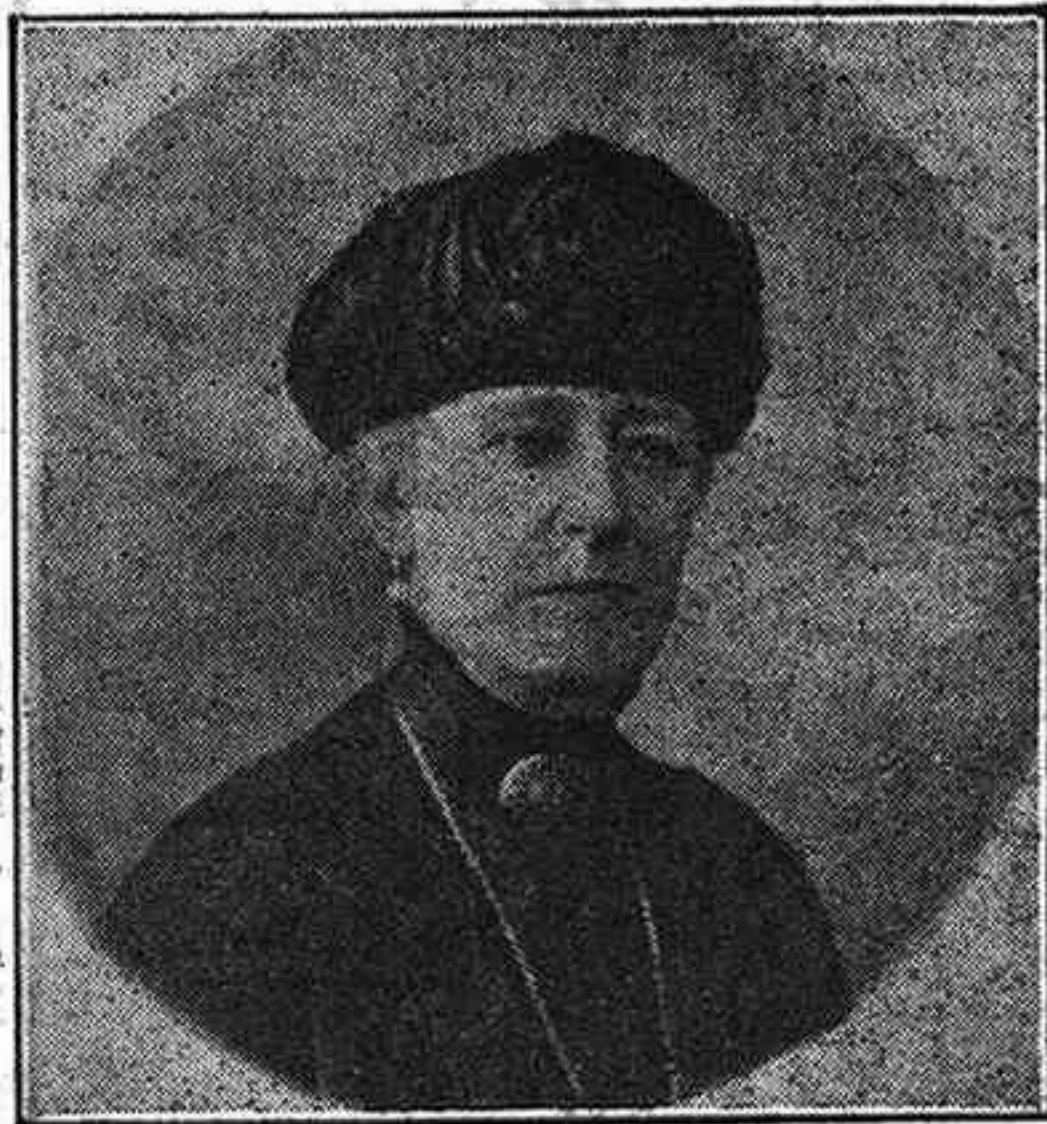
GALERIES LAIETANES

L'Aureli Matilla, amb sa personalitat ben definida dintre de l'art contemporani, segueix sostenit-se a l'alçada que li correspon, i cada exposició que fa és una confirmació de son valer que el posa en primer rengle entre els millors cultivadors del paisatge contemporanis.

Sempre tan ponderat i dominador de la tècnica, ara com abans, les seves exposicions són un pler per a la vista i val la pena que els nostres col·leccionistes i amadors de la pintura recordin que En Matilla és una primera figura i un dels valors més fermament reconeguts en la pintura moderna.

BORIEL

SALA PARES

L. Denis de Rusiñol

Tres exposicions juntes i que cadascuna marca en llur estil una orientació diferent i nova, dintre l'art del paisatge i de la forja d'art.

L'escola de Na Lluïsa Denis és personalíssima i ens presenta un seguit de teles tot sentiment i colorit, fetes per una mà ferma i coneixedora de l'ofici, que busca son objecte sense divagar, però

que sap impregnar les seves obres d'una sensibilitat i una exquisidesa femenina. Prodigioses de concepció, les pintures de la senyora d'En Rossinyol, tenen tota la vigorsitat dels pintors del segle passat, junt amb el colorit dels millors paisatgistes contemporanis.

J. Castellanas

En J. Castellanas és un noi jove qui, sense pretensions de geni ni de subconscient, es conforma en fer pintura tan bé com pot, i val a dir que ho consegueix.

Té inspiració pròpia, i no cal, per a fer-se remarcar, que recorri a extravagàncies ni a escoles enrevessades. D'una inspiració completament personal, fa via i en farà cada dia més, si segueix com fins ara, portant a les teles els bells paisatges de nostra terra, interpretats fidelment amb una

valentia de color i de dibuix com no n'hi ha gaires.

G. Alegre

Les forges d'En Gerard Alegre tenen un valor positiu dintre la seva especialitat. Renovador de la forja catalana, ha posat un estil propi dintre els procediments dels mestres forjadors que han conservat aquest art tan propi a casa nostra i fan que els seus ferros, seguint la tònica de sempre, siguin dignes de tot elogi i de figurar en les col·leccions dels amants d'aquest art.

“La Nova Revista”, seguint la moda d'ara, ha fet una exposició, i val a dir que a conseguit reunir a can Parés un seguit de noms verament de primer ordre dintre l'art contemporani. Fins aquí anem d'acord amb el programa que parla de seleccions, i si cada artista hagués triat una obra selecta per a representar-lo, la exposició fóra verament un èxit.

Sia per una o altra causa, no tots els concurrents han fet un esforç per a lluir-se, i resulta que si haguéssim de formar idea de l'art dels expositors per les mostres presentades, alguns quedarien força malparats. Quedem, doncs, que “La Nova Revista”, ha fet una exposició de firmes, no d'obres d'art, i que ens dispensin els pocs que han presentat obres dignes del seu nom.

GRAN TEATRE DEL LICEU

Anem completant el repertori de Rimsky Korsakof amb gran satisfacció del públic. Si seguim així, d'aquí a uns quants anys l'òpera russa serà un element tan acostumat com indispensable de tota temporada en el Gran Teatre.

Amb “Sadko” són ja sis les obres de Rimsky que ens ha posat l'empresa Mestres. I cap d'elles no ha anat, malament. El que podríem anomenar gran ordenador i mobilitzador del teatre líric rus va estar molt de temps capficat amb el propòsit de musicar aquesta llegenda del poeta que davalla al fons de la mar percaçant l'ideal que no troba en la seva vida errant. Només cal llegir les seves memòries per a veure-ho clar.

La música de l'obra és, com la de totes les de l'autor: composta amb seny, de cara a l'Orient, valoritzadora dels temes nacionals, sense grans falles, ni troballes genials, a estones fredament didàctica i sempre d'un gust excellent. El nostre públic l'escolta bé, li agrada per la riquesa del color, i així que

ASPIRACIONS

—Què faries si treguessis la grossa?
 —Aniria a Califòrnia a fer-me "star" de la pantalla,
 o a l'Argentina a cantar tangos.

pot agafar-se a una melodia més assequible, com succeeix amb la romança índia de "Sadko", es dona del tot.

Però l'òpera russa triomfa aquí principalment per la "manera" de fer-la. El cantant és actor i la ballarina expressa una situació i un sentiment; l'escenografia és objecte d'un acurat estudi, i l'agrupament de les masses corals dona gust de veure. Així el teatre líric s'enriqueix amb els elements del drama i del ballet. Pel nostre gust, el mestre Coates dirigeix molt bé l'orquestra; però Sanine, amb les seves agrupacions i moviments escenogràfics, se'n porta la palma. Quant al mestre coreogràfic T. Wassilieff, desitjariem que resolgués amb menor confusió el joc escènic dels seus ballarins. Entre tanta gent caldria sempre centrar l'interès en un grup dominant variable.

La reposició de "L'Italiana a l'Alger", fou un èxit indiscutible. Ja sé que algunes persones de gust musical "refinat" parlen de Rossini i d'aquesta òpera amb una mitja rialleta de commiseració. Però a mi, precisament el pseudònim, em permet prescindir de tot snobisme.

El tenor senyor Ederle i el baix senyor Bettoni, cantaren i representaren molt bé la seva part. El Mestre Padovani va merèixer amb justícia que li fessin repetir l'obertura.

I ara parlem de la Conxita Supervia, que no sé per què el nostre públic no aplaudeix tant com ella es mereix. Va fer el seu paper d'"Isabel" amb una distinció que poques vegades veiem en les nostres escenes.

Parlem clar. Segurament una part del públic que mesura el talent musical per arrobes, troba que la Supervia té poc volum de veu. Doncs, a mi em passa oint-la, el que ja va passar-me oint Chaliapin: que sento l'obra i no penso en la quantitat de veu del cantant, perquè precisament té la que ha de tenir.

El cert és que la Supervia canta amb una precisió i es mou amb una gràcia exquisides. Veient-la, es comprèn que deixi "papatadus" al carnestoltes del Bei Mustafà. I ara veniu aquí, vells "diletants" de les gargamelles desmesurades: ¿no trobeu que àdhuc fóra ridícul que aquella dona jove, bonica i entremaliada es posés de sobte a eixordar les grotesques figures del Bei o de Tadeo, fent les passes i les gesticulacions de les antigues sopranos?

Jo trobo que si algun dia la noia barcelonesa s'estilitza en un tipus de graciosa i pícaro damisella, haurà de semblar-se molt a la Conxita Supervia.

CLAU DE SOL

NOVEDADES

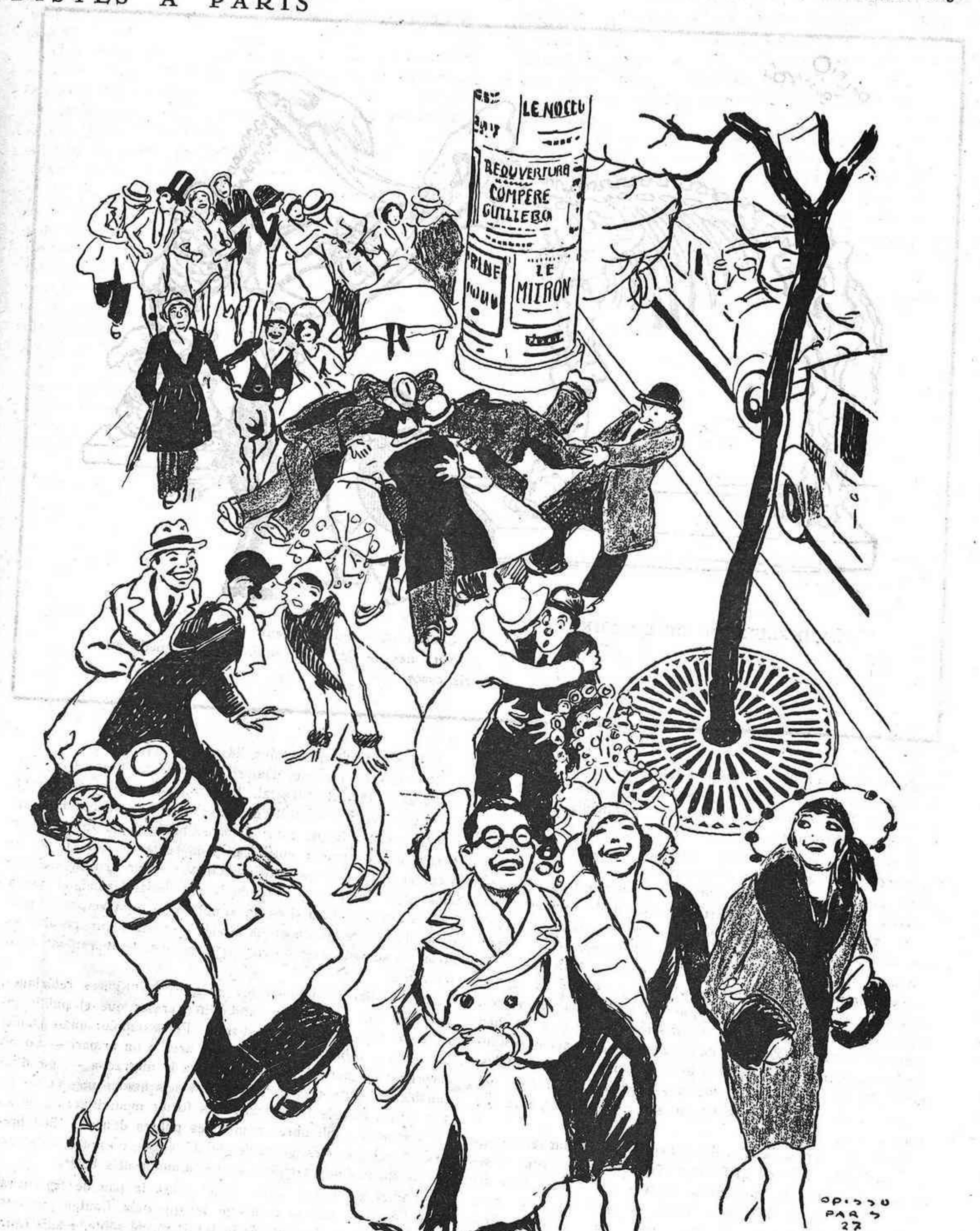
Quan, el passat divendres, dia 7 de desembre del present any, vigília de la Puríssima, s'estrenà en aquest teatre "Daniel o l'optimisme" i "Hom les prefereix rosses", nosaltres érem fora de Barcelona.

Haviem llegit, però, una entrevista que el senyor Avelí Artís, autor de les susdites obres, publicà dos o tres dies abans de l'estrena, i en la que ell deia: De "Hom les prefereix rosses", no paga el tret parlar-ne. Es una humorada sense cap pretensió més que de distreure mitja hora al públic... Com una mena de repòs espiritual pres després d'escriure tres actes durant els quals hi heu anat deixant trossos de carn, batecs de passió, alens de voluntat i tanta ànima com teniu".

Nosaltres, enllepolits per aquestes paraules, i per la possible influència de "Les afinitats electives", assistirem a la representació donada el dilluns, o sigui la cinquena. Els castellans diuen que "no hay quinto malo". El senyor Artís, si va veure

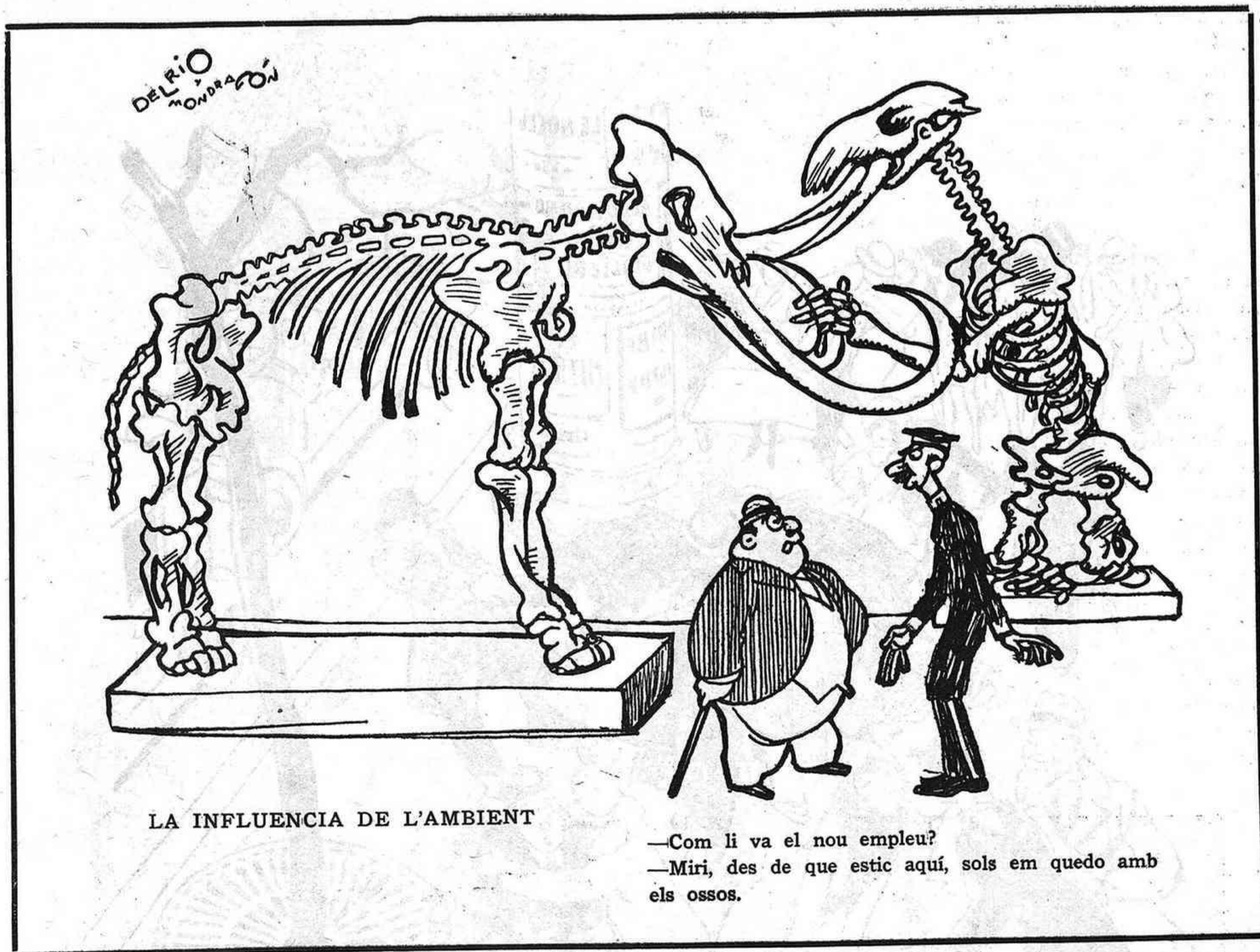
Les "caterines" preparant-se per a la batalla

L'encaterinament amb les "caterinetes".

OP 1570
PARIS
27

OP 1570
PARIS
27

LA INFLUENCIA DE L'AMBIENT

—Com li va el nou empleu?

—Miri, des de que estic aquí, sols em quedo amb els ossos.

l'aspecte de la sala durant la representació de la seva obra, no ho deu creure així. Al pati de butaques érem vint-i-dos els espectadors. Teníem fred i mal humor. La comèdia del senyor Artís anava passant davant la indiferència del públic escàs. En començar el tercer acte, érem dinou els que, amb cristiana resignació oïem la comèdia del senyor Artís. Cristiana resignació que no ens impedia pensar: Quina llàstima! Tan bé que estàvem a casa. El senyor Artís no hauria de permetre que en una nit tan freda eixíssim de casa, que és com fer-nos perdre la nit d'una manera llàstima. El senyor Artís, quan escriu comèdies com "Daniel o l'optimisme", hauria d'estrenar-les durant l'estiu. A l'estiu, la gent, més que al teatre, va a la platja o fa petites excursions a les muntanyes veïnes. Estrenant a l'estiu aquesta mena d'obres, en les que "hi heu anat deixant trossos de carn, batecs de passió, alents de voluntat i tanta ànima com teniu", la gent no aniria al teatre ni s'assabentaria de l'estrena. I, en conseqüència, no tindria pel senyor Artís, autor de passades obres ben estimables, més que benediccions.

Nosaltres, mentre la comèdia anava descabdellant-se, pensàvem amb tristesa en els madrilenys. Hi pensàvem perquè el senyor Artís havia dit en aquella entrevista a la que ja hem fet referència: "En un dels meus recents viatges a la vila i cort, vaig llegir-li (a Santiago Artigas, el distingit actor), l'original català, va entusiasmar-s'hi, i si a Déu plau, la temporada que ve oferirem "Daniel o l'optimisme", al juí del públic i la crítica madrilenys."

Pobres madrilenys! Quina llàstima ens fan!

Perquè val a dir que "Daniel o l'optimisme", no té cap mena de valor literari o teatral. Teatralment, quant a estructura, la comèdia balla i trontolla durant els seus tres actes. Els personatges són difusos, contradictoris, mancats de tot caràcter. Parlen d'una manera emfàtica, pedantesca, inflada. Quan es decanten pel cantó del sentimentalisme — un sentimentalisme indiscret i ploraner — voregen la cursileria. Daniel, el que a hores d'ara no sabem si és un ximple o un poca vergonya, parla de "la mar tempestuosa de la vida", paraules que, posades en tal boca, acusen en el senyor Artís un fort temperament d'autor còmic.

En el diàleg, abunden les imatges, les figures retòriques. Llàstima que hi abundin també lleugereses que el públic intel·ligent pot pendre per disbarats. Per exemple: quan Daniel diu que ha trobat una cambra, una arca o un armari — no ho recordem bé, perquè encara ens dura la migranya —, ple d'incunables. el senyor Artís, que és un dels homes més cultes de Catalunya, una de les nostres més fortes mentalitats — bé ho ha demostrat amb obres com "Les pobres dones", "Sed breves", "Isabel Cortés, vidua de Pujol", etc.—, no pot ignorar que els incunables no es troben amb l'abundor dels bolets.

Al final del segon acte, Daniel canta la pau de la naturalesa, fent duo amb un grill que diu que oïx. Canten tots dos: el grill i Daniel. La vida és bella! Però, de sobte, Daniel mira a baix a l'hort, per on passen la seva muller i un amic, i diu, repensant-se: La vida és un fàstig! Repeteix la paraula fàstig

dués o tres vegades, cau el teló i la clac aplaudeix amb indolència.

Què ha vist Daniel? Què feien la seva dona i l'amic? Una cosa que a ell li ha fet fàstig de veure, i que no ha despertat cap curiositat en els altres personatges que estaven en escena i que podien mirar què era el que a Daniel li feia tant fàstig. O és que Daniel no os referia, com amb manifesta mala intenció suposen els disset espectadors—ja se n'han anat dos més— a la dona i a l'amic? Es que es referia al grill?

Al tercer acte, la comèdia, que és una comèdia acrobàtica, fa l'última tombarella. Els personatges que fins llavors s'havien mogut per apetits purament materials, s'enlairen, s'espirtualitzen — o l'autor s'ho pensa —, es dediquen a fer parlaments de teologia barateta i a citar San Tomàs, del qui el senyor Artís deu conèixer segurament la "Summa" de memòria.

Després de citar Sant Tomàs, i de proclamar les excel·lències e d'amor espiritual, la bondat, la fraternitat, etc., etc., Daniel parla del water i de la cambra de bany. I ens diu que els boigs fan bitlles. Tot això ens desconcerta una mica: deu ésser l'optimisme, un optimisme per a ús particular del senyor Artís i els seus ents de ficció. Perquè la "propensió a veure i jutjar les coses sota l'aspecte més favorable"—que és una de les definicions que ens dona el diccionari de la paraula optimisme—, té també altres noms: inconsciència un d'ells.

El millor de "Daniel o l'optimisme", és la interpretació. Maria Morera hi està magnífica de dicció i de gest, fent d'un tipus fals i arbitrari, una dona de carn i ossos. Molt bé, també, la senyora Peris; molt precisa de gest i expressiva en el dir. La senyora Baró és sempre una notable actriu. Molt bé les

senyoretetes Jofre i Espinosa, així com les senyores Gay i Antònia Baró. Molt bé els senyors Torrents, Xuclà — un actor, aquest, al que s'ha de fer treballar per tal que el públic vegi el que val —, Gómez i Galceràn.

La decoració del segon acte, de Batlle i Amigó, molt bé, digna d'elogis.

Com que el senyor Artís digué, en la famosa interviu, que de "Hom les prefereix rosses", no paga el tret parlar-ne", nosaltres abandonarem el teatre abans de començar aquesta obra, que és "com una mena de repòs espiritual pres després d'escriure tres actes durant els quals hi heu anat deixant trosos de carn, batecs de passió, alens de voluntat i tanta ànima com teniu".

Com té el senyor Artís.

LLUIS CAPDEVILA

VICTORIA

S'ha estrenat "Martierra", l'última sarsuela que, per ara, ha escrit el prolífic mestre Guerrero. El llibre és del senyor Hernández Catà. Un llibre dolent, innocentó, pesat.

Tampoc la sort ha acompanyat el músic. Potser ha sentit la influència del llibre. El mestre Guerrero ha volgut fer una música amb pretensions, una música sàvia. Però, això, no ho sap fer.

Cal fer constar — i fer-ho constar com un veritable esdeveniment — el debut de Tino Folgar. Tino Folgar és un gran tenor català. Canta amb gust, matisa les seves partícules d'una manera esplèndida, i, és, a la vegada — cosa que no passa amb la majoria dels tenors — un actor excel·lent.

CONTEMPLACIO

—Què et semblen aquestes extremitats "inferiors"?
—Què són molt "superiors"!

GOYA

Amichatis sembla que es desvetlla. Recent el seu triomf a l'Espanyol, estrena ara "La chica del charleston", al Goya.

"La chica del charleston", és una comèdia que entreté, que interessa, que emociona. L'obra està escrita amb nervi i amb empena, i ha tingut un gran èxit. Un gran èxit que s'ha traduït en un diari augment de públic.

La interpretació mol bé, molt digna, sobre tot, per part de la protagonista de la comèdia, Maria Fortuny. També la labor del senyor Quadreny mereix elogis.

BARCELONA

"El espectador", de l'argentí Martínez Cuitiño, és una gran comèdia, una comèdia interessantíssima, plena d'originalitat, d'idees.

Naturalment, no va plaure gaire al distingit públic d'aquest teatre.

El passat dimarts, s'estrenà "Una farsa en el castillo", de Franz Molnar.

En parlarem la setmana vinent.

OLYMPIA

L'estrena de "Museum", fou certament l'esdeveniment del dissabte. Senyor, quin ple! Allò bessava! regalimava la gent per passadissos i amagalls. Quin ple!

Els habituals autors del teatre Còmic, amb el "produceur" Manuel Sugranyes al cap, anaven a conquerir, una vegada més, llorers de victòria i de triomf a la pista d'"Olympia".

Manuel Sugranyes, Francesc Madrid, Brauli Solsona i el mestre Clarà, entraven al gran teatre de la Ronda amb un espectacle "kolossal": "Museum". Les fonts lluminoses, camells, cavalls, l'escenari "roulant"; les magnificències dels grans quadres de Benvenuto Cellini... Vaja, tot allò que s'aboca com en un joc de mans per a meravellar l'esperit i provocar l'admiració...

Al costat d'això, els intèrprets més feliços d'una revista d'aquest gènere: Amàlia de Isaura, Eugènia Zuffoli, Florence and Gripp, Sacha Goudine, Pompoff i Theddy, Les sisters Elviny... I encara més, la gràcia benaurada dels vestits de Max Weldy, madame Jeannette i "Casa Paquita"... L'escenografia d'Alfred Asensi i els decorats de Joan Morales i Rafael Garcia. Què més? Tot el que vulguin... Vagin posant coses. Naturalment, amb tot això, la revista havia d'ésser quelcom sensacional. El primer dia, l'espectacle durà des de les deu del vespre fins la matinada... Això volia dir que n'hi havia massa... Massa... Massa coses bones sobrepujades l'una a l'altra, sense haver-hi temps... Per això, després, la revista ha agradat molt més... Perquè s'han precisat les coses, i l'espectacle és ara, quelcom dinàmic i del nostre temps.

En efecte, Manuel Sugranyes, s'ha guanyat en aquests afers, quelcom com la "Laureada de San Fernando", o la banda de comandador de la legió d'honor... Ja es pot ben dir, que "Museum", és l'èxit de l'any.

COMIC

Segueix en el cartell "Carnet", i els autors no tenen pas ganes de treure'l. Per què? Si la gent continua anant-hi i la

PAGES A CIUTAT

—Això és la plaça de Catalunya.
—Jo em creia que era un firal!

CONTEMPORÀNIA

revista és un gros èxit. La gent aplaudeix com mai l'escenificació de "La verge roja", del mestre Morera, lletra d'Ignasi Iglésies.

ROMEA

Al Romea s'hi ha estrenat "La perla de la Virreina", d'Alfons Roure. L'obra sembla una segona part, o millor dit, una repetició de "La reina del Mercat", del mateix autor. Amb això, és clar, no volem dir que Alfons Roure sigui un autor esgotat. En realitat, Roure no ha tingut res a dir mai al teatre: la seva buidor ha estat, des del primer dia, absoluta.

"La perla de la Virreina", és una obra sense argument. El primer acte vol salvar-lo per acumulació de personatges, per moviment escènic. Però, tots els personatges són vells. No observats de la realitat, sinó de les sarsueles espanyoles que feren les delícies dels nostres avis. Unicament s'hi salva el personatge que interpreta Maria Lluïsa Rodríguez; però, més per la gràcia personal d'aquesta actriu, que per mèrits de l'autor.

Inferiors al primer acte són els altres dos, d'una monotonia i d'una carrincloneria sentimental que exaspera. És inútil el treball que hi posen els actors; és inútil que Maria Vila cridi i fins escupi, contaminant-se del mal gust de l'obra: és inútil que el senyor Nolla s'hi mengi un meló sencer... Tot això no pot fer gràcia més que a la gent grollera.

No comprenem, com després d'haver posat a Shakespeare, l'empresa del Romea pot caure, altra vegada, a representar obres de tan escassa categoria artística.

BOB

FUTBOL

Ens temem que no hagi sortit un doctor Voronoff futbolístic. La revifalla del Barça dona motiu a pensar-ho. Quan tothom creia que donaria els últims espeternecs a mans del Racing de Santander, quan els socis ja havien encomanat les candeles per als funerals, quan fins la premsa seriosa ja es començava a prendre les coses del Barça amb un "aire" mofteta que indignava els directius, l'equip d'avis se'ns despenja amb un set a un, bo i estant el camp convertit en una veritable piscina.

No sabem si han sofert els jugadors rovellats, alguna operació quirúrgica estil Voronoff, que podria consistir en empetar a les seves cames algun suc tret de les potes dels gossos conillers. No sabem si és que hi ha hagut algun augment de sou...

Però ens sembla que lo just que en tot això hi ha, és que el Racing de Santander, que les gasetilles de propaganda ens presentaven com un equip destroçador de famas i de glòries, està format per onze jugadors de lo més "vulgaris" que existeix.

També podem exposar una raó, basant-nos en coses ocorregudes, que vingui a demostrar que la extraordinària victòria del Barça, pren un caire normal no perquè l'equip torni a ésser lo que fou, sinó degut a l'estat del terreny de joc. Recordeu aquells quatre a zero amb l'equip olímpic argentí? I recordeu que dits quatre a zero foren aconseguits en un dia que el camp

de les Corts estava tan inundat, que els jugadors semblaven una munió d'atrossers en ple treball?

Dit resultat, amb l'equip que després fou sots-campió olímpic, pot dir-se que va decidir el gloriós (?) viatge a Amèrica, que tant enrenou ha mogut.

Doncs bé, creiem que el Barça, amb el terreny xop — si del de Les Corts es tracta —, és capaç de totes les sorpreses; és possible que la terra de dit camp de joc tingui quelcom d'especial i que sigui més relliscosa que les altres, a la qual cosa, si bé els jugadors casolans hi estan ja acostumats, no els passa el mateix als altres. Això que als grans crítics esportius no se'ls ha ocorregut, ho pensa un servidor, tenint en compte que el Barcelona, amb el terreny inundat, ha conquerit resultats veritablement qualificats de sorpresa.

I prou del Barça. Aquesta victòria la rebem amb escepticisme. Veurem. Diuen que una flor no fa istiu.

L'Europa, que té cops amagats, va batre el València per tres a dos, en el camp de Gràcia. En menys de quinze minuts, l'Europa va ficar pes tres vegades la bimba a la xarxa dels valencians; ço que féu pensar que els del València haurien de llogar un tren especial per a portar cap a casa els cabassos de gols que els regalarien els graciencs.

Però és allò: agafa fama i posalt a jeure. Quan va tenir dits tres gols a la bai, l'Europa va dedicar-se a dormir la sesta, tot donant guitzes, i tant va clapar, que els xés n'hi encolomaren dos, i per poc que no acaba el partit amb un empat, que ja hauria estat el "desideratum" i el "no va más".

Davant d'aquest tres a dos, els europeus sofreixen "arronçamentus llumbrigulus", cada vegada que pensen en l'altre partit amb el València.

L'Espanyol, inicià el campionat jugant contra l'Sporting de Gijón, que cal dir era l'os més dur que havien de rosegat els equips catalans en les eliminatòries. Els nois de can Ràbia, encara que dotats de bona dentadura, tingueren grans treballs, i per poc que no sofreixen un atac d'ofec, perquè l'os resultà més gros encara del que esperaven.

"Por la mínima diferencia" — que diria el Mundo — els blanc-blaus guanyaren el partit, i havent-ho fet així a la casa dels altres, cal esperar que l'altre partit resultarà una bonica victòria dels Campions de Catalunya.

En fi, que per ara els nostres equips van endavant, i podem tenir esperança, puix si bé aquest any dels nostres tres representants, un i mig poden qualificar-se de dolents, els equips de les altres regions no són tampoc res extraordinari.

CICLISME

Una altra vegada ha fet la seva aparició la famosa tradició hidràulica del velòdrom sansenc. Poden estar contents els pagesos. Han tingut aigua de la que a ells els convé.

Però, si bé la pluja provocada per les curses del velòdrom, ha beneficiat el camp, ha perjudicat els organitzadors amb un grapat de pessetes. Just fóra que els pagesos enviesin algun sac de patates als empresaris; perquè si torna la tradició, és fàcil que els veiem captar pels carrers de Sans.

De totes maneres, el retorn de la "traidició acuàtica", és sospitos. Deixà de ploure quant desaparegué En Torres de la vida ciclista. Digué l'Apòstol que es retirava, i prou pluja. Ha tornat aquest home a ficar-se entre bicicletes, signant un altre fulletó en un periòdic que encara que és de color de rosa, tot ho veu negre, i la pluja ha tornat a interrompre la marxa de les curses del velòdrom.

La pluja no la porta el Velòdrom. La porta En Torres. Mentre va restar ocult en una cova d'Hospitalet, enviant cròniques amb pseudònim, tot ha anat bé. Però tan prompte ha firmat de nou el seu nom i cognom... aigua val

Demanam a la U. V. E., que el desqualifiqui per escriure i per actuar, perquè resulta tan perillós com en Lòpez Marqués, condemnat per la U. V. E., a la última pena... que poden posar.

JEPET

A Madrid es tracta de formar una companyia teatral amb la col·laboració de Margarida Xirgu, Enric Borràs, Morano, Thuillier i Calvo.

No es diu, però, quin d'aquests grans actors farà de galan?

Hora del te. Unes dames aristocràtiques, en un dels establiments més sumptuosos de Barcelona, parlen del cinema.

Una d'elles pregunta:

—Heu vist "Les ombres blanques"?

—No. De què és tracta?

—Es una història que s'esdevé a uns illots de la Polinèsia.

—De la Polinèsia? Decididament ara totes les pel·lícules passen al Poll!

Es evident que aquesta dameta havia estat educada en un dels nostres aristocràtics col·legis de monges.

Uns joves acabaven d'entrar en un bar. Alcen les copes. Un d'ells resta, però, allunyat dels grup. Té els ulls blaus i els cabells rossos. És anglès.

—Que no beus?—li pregunten els amics.

—No — respon.

—No t'agrada?

—Sí.

—Aleshores...

—Els anglessos — diu el jove ros — no tenim mai set mentre el nostre rei està malalt.

Terrassa d'un cafè. Uns artistes, uns literats. Entre ells una noieta, gairebé artificial de tan maquillada. Model? Senyoreta professional? Es igual. Ella parla com una calàndria i s'enfada quan els artistes se'n riuen de les seves paraules.

—Jo, sé — diu amb graciosa petulància — moltes més coses de les que vosaltres es penseu. Feu la prova, si no. Pregunteu-me.

Un artista de barba grisosa, retirà la pipa de la boca i preguntà:

—I, bé, petita: qui era George Sand?

La noieta féu el bot:

—No siguis bèstia — respongué. — Tothom sap prou que és el rei d'Anglaterra.

L'instant fou deliciós.

L'Avellí Artís, autor cada dia més il·lustre, diu que hi ha uns quants crítics, als quals no agraden les seves obres. Ell, naturalment, els menysprea.

Però dona la casualitat que aquests crítics, als quals no plauen les obres de l'Artís, són els més intel·ligents de Barcelona.

El tren-guillotina de Sarrià va matar, fa pocs dies, un altre home.

Quan podrem respirar tranquils els barcelonins?

Quan s'acabarà aquest abús?

Es veu que la febre patriòtica la pateixen tots els italians. Prova d'això és un fet que va passar fa pocs dies a l'escenari de Novetats.

Com tothom sap, hi estava actuant la companyia del teatre Mogador, de París, la qual, com a "vedette" porta una noia italiana anomenada Myriam, qui va acompanyada de sa mare i d'un germà. Per una petita entremaliadura, la mare de Myriam va reptar aquesta i, a mes a més, va ventar-li una plantofada amb tan poc encert, que, en lloc de tocar la filla, es va donar un cop a la mà contra la paret. Això féu que la bona senyora en sortís amb la mà engarrinxada i rajant una mica de sang, la qual ferida li féu donar crits esgarrifadors que van alarmar tota la companyia.

Davant del fet, el germà de Myriam va exclamar melodramàticament i dirigint-se a sa mare:

—Coraggio, per la Itàlia!

Rigorosament històric.

E. P.: no pot anar. Ho sentim.

M. S.: Vostè té condicions, però ço que ens remet és massa trist.

E. X.: Va a "La Campana".

Un "blau-grana". El futbol, sigui català o xinès. De manera que no pot anar. Hom és més bon català llegint i anant al teatre que freqüentant el futbol.

J. E. (Canet de Mar). Ho sentim, però no és publicable ço que ens tramet.

P. B. P.: Va al cove. I hi va amb tota rapidesa. Segueixi escrivint, però, que en vostè s'hi veuen condicions aprofitables.

P. G.: Ha perdut actualitat.

E. P.: Els versos de Corneille, distingida senyoreta, no ens plauen. La traducció que vostè n'ha fet és molt correcta. Cregui que sentim no poder publicar el seu treball. Si volgués trametre'ns quelcom més d'algun altre poeta, o bé original de vostè, ho publicaríem amb gust.

L. R. C.: Passa a "La Campana", un dels treballs. L'altre va a "L'Esquella".

J. S. P.: No pot anar.

P. P. i R.: El que ens tramet no pot anar. No defalleixi, però, i segueixi treballant, que vostè té condicions.

J. V.: Ho passem a "La Campana". I seguim treballant que vós ho fareu bé.

V. i P. (Reus): Amic V. i P.: Rebut el llibre i llegit amb gust. La nota crítica ja està lliurada a les linotips.

J. C. B.: No pot anar.

J. M.: Massa llarg.

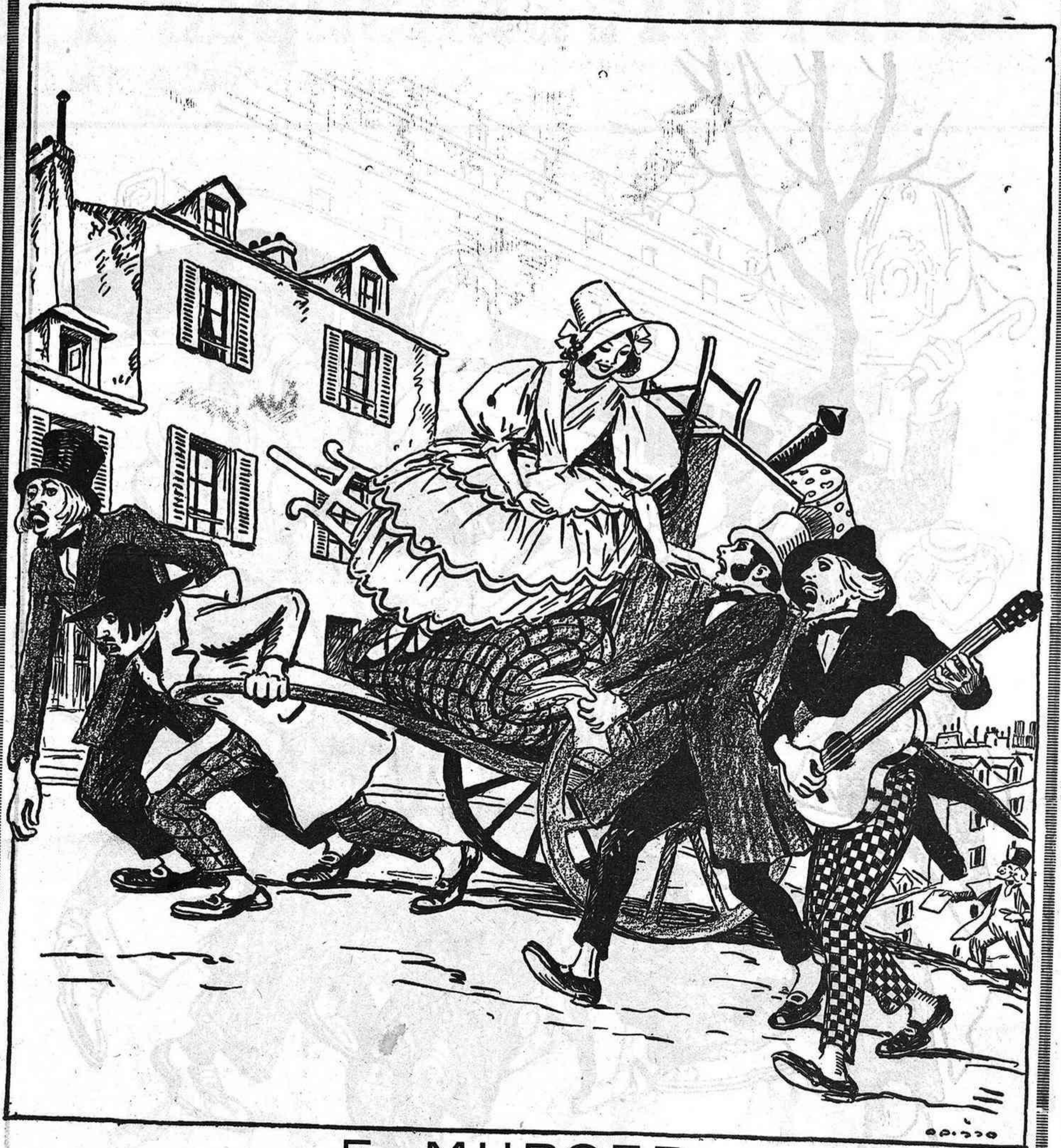
J. V.: No va.

J. M.: Anirà.

**AQUEST NUMERO
HA ESTAT VISAT
PER LA CENSURA**

Impremta L'Esquella i La Campana : Oim,8, Barcelona

EL LLIBRE DEL DIA *Obra de gran èxit*

E. MURGER

Escenes de la vida bohemia

Versió catalana de **E. LLUELLES**

Pròleg de **SANTIAGO RUSIÑOL**

PREU: PTES. 2'50

La setmana que ve sortirà el volum 2.º
de la col·lecció d'obres selectes

Contracte Social de **J. J. ROUSSEAU** - Versió catalana
de **R. VINYAS**

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebuixes.

LA FESTA DE LES MODISTES A PARIS

Santa Caterina, verge i màrtir.

OPR 50
PMA 5
27